

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgöny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelent naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre	1080 Le
Fél évre	540 Le
Negyed évre	270 Le
Havonta	90 Le

Hirdetések díjszabása szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucarestben 50 baival több

A pletyka.

Élőnk fekszik az ország egyengült iparának és kereskedelmének beteg teste és a betegágy előtt álló jóindulatu konzultáló orvosok aggódva töprengenek, tanácskoznak, hogy lehetne a betegbe ismét erőt, életet önteni. Közben pedig a gazdasági élet vészmadarai vijjogják el a perverz pesszimizmussal telített rémhíreiket, amelyek bukást, halált jósolnak. A konzultáló orvosok pedig tételenek, mert minden gyógyszer hatástalan a rémhírekkel szemben, amelyek bejósolják és elősegítik a halál jövetelét. Ezen a helyen sokszor hangzott már, hogy az iparnak és kereskedelemnek hatósági védelemre van szüksége a gazdasági rémhírterjesztőkkel szemben, akik minden alap nélkül, vagy talán rosszindulatból olyan híreket terjesztenek egyes iparosokról, vagy kereskedőkről, amelyek könnyen labilissá tehetik még a legszilárdabb alapokon álló céget is.

A gazdasági élet alapja a hitel. Ezt az alapot akarják kirágni ezek a gonosz pletykákat terjesztő vészmadarak és ennek az alaphoz meggyöngítésével akarják rombadönteni a gazdasági életet. Hányszor hallhatjuk hogy egy-egy könnyelmű vagy rosszindulatu ember terjeszti a hírt: hogy X. Y.-cég fizetési zavarokkal küzd. Ha az illető nem rosszindulatból beszél, csupán azért, hogy tájékozottságát fitogtassa, akkor is súlyos megtorlást érdemel. Az ilyen felelőtlenül terjesztett hírek számtalan vállalatnak ingatták meg alapját. Hiszen a nagykereskedők, gyárosok csak a legnagyobb vigyázattal és érthető aggodalommal hitelezik ki portékájukat. Ha pedig meghallják, hogy egyik adósuknál levő pénzük bizonytalanná vált, mindent elkövetnek, hogy az illető adóst megszorítsák. Megszüntetik a további hitelezést és ezzel megszünt az áru és pénzforgalom lehetősége. Így válik az alapítvány, könnyelmű, vagy rosszindulatu pletyka sirásójává annak a cégnek, melyet a szájára vesz.

Különösen Aradon terjesztik előszere-ttel ezeket a gazdasági rémhíreket. Az összeroppanás felé haladó gazdasági élet szomorú dokumentuma ez, amit csak szigorú hatósági intézkedésekkel lehet megsemmisíteni. A mai napon végre egy konkrét eset került az aradi bíróság elé, amelynek megvizsgálása után a hatóságnak alkalma lesz példát mutatni és talán sikerülni fog végleg elhallgattatni a rémhírterjesztőket. Lapunk más-helyén foglalkozunk azzal, hogy egy aradi iparosról olyan híreket terjesztettek, amelyek alkalmasak hitelének megingatására. Még nem történt döntés ebben az ügyben, nem tudjuk, csakugyan bűnösök-e a vádlottak. De ha a bíróság megállapítja a bűnösséget, úgy az ítéletnek feltétlenül olyannak kell lennie, ami csöndet parancsol a gazdasági élet vészmadarai között, akiknek meg kell érteniük, hogy rosszindulatból, egyéni bosszúból, vagy időtöltésből nem szabad romboló munkát végezniük, mert könnyen maguk is a romok alá kerülhetnek.

A szovjet északsarki utra szerződötté Nobilit.

Épül az Itália testvérhajója. — Az Itália több megmentett utasa is részt vesz az új expedícióban.

(Budapest, szeptember 21.) A „Pesti Napló” római tudósítója arról értesül, hogy a Róma melletti repülőtéren egy új, hatalmas, kormányozható léghajó épül. A római újságok szerint a léghajót egy idegen állam részére építik, minthogy Olaszország lemondott a léghajó használatáról. Ez az állam Szovjetország, amely a léghajót egy sarki vidéki expedícióra akarja felhasználni. Az új léghajó ikertestvére az északi sarkon elpusztult Itáliának. A szovjet az északi sarkon tudományos

kutatásokat akar végezni és állandó segélyhelyeket akar létesíteni a további sarki expedíciók részére. Az új expedíció vezetője a szovjet Nobile tábornokot kérte fel, aki állítólag elvállalta ezt a megbízást. A tábornokot kívül az Itália néhány utasa is tagja lesz az új expedíciónak, míg a többiek az oroszok sorából kerülnek ki. Ezt a hírt a római orosz követség nem erősítette meg, de nem is cáfolta meg. Az expedíció állítólag tavasszal indul el.

Aradi Viktor vallomása a hadbíró előtt.

„Tizenhatszáz voltam a magyar bíróság előtt mint románbarát és ez a tárgyalás fényesen igazol engem.” — Irodalmi légkör a mai főtárgyaláson.

(Az Aradi Közlöny cluj-i tudósítójának távirata.) A monstre-per politikai és társadalmi légkörét ma felváltotta a szociológia és irodalom azért, mert ma Aradi Victornak, a neves írónak és szociológusnak a kihallgatására került a sor.

Aradi Viktor azonnal vallomása elején kijelenti, hogy az ellene emelt vád alaptalan:

— En sohasem voltam kommunista — mondja — sem szocialista. Szociológus vagyok, aki a társadalom létkető pulzusán tartom kezemet. Romániában 1919. óta tartózkodom. Magyarországból jöttem ide, ahol mint ismeretes 1919. év derekán a kommunista-párt került uralomra. Bizonyítani tudom azt is, hogy a magyar-kommün ideje alatt nem volt semmi politikai megbízatásom.

— A régi Magyarországon mindég az államban élő nemzeti kisebbségeket védtem és ezért tizenhatszáz kerültem a budapesti esküdtbíró elé mint vádlott. Mindannyiszor azonban felmentettek. Ott, a magyar esküdt-szék előtt azt akarták bizonyítani, hogy a románok mecénása vagyok, ez azonban nem sikerült. Hogy mennyire nem volt való ez az állítás, azt semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy ma a román hadbíró előtt állok.

— A sziguranca azzal vádol — folytatja Aradi Victor — hogy amióta Romániában vagyok, állandóan kommunizmus-sal foglalkozom, továbbá, hogy forradalmasítok és hogy irredenta vagyok. Ebben pedig óriási ellentmondás van, mert az irredentizmus nem férhet össze a kommunizmussal és a nemzetköziséggel. A való helyzet az, hogy 1919. óta újságírással foglalkozom. Ezelőtti lapot szerkesztettem a „Jövő Társadalmá” címmel. Ezt a lapot annak idején betiltották. E lap-miatt emelték ellenem azt a vádat, hogy külföldi forradalmi szervezetekkel állok kapcsolatban, ahonnan pénzt kapok.

A vádlott ezután bemutatja a „Jövő Társadalmá” című újság egyik számát, amelynek hat oldala tiszta fehér a cenzura munkája folytán.

— A hirdetési oldalon látható — folytatja Aradi Victor — hogy azok a könyvek, amelyekről ismertetést írtam, nálam voltak megrendelhetők. A könyvek terjesztése ezért egyszerű, szimpla üzleti vállalkozás volt.

Aradi Victor ezután áttér a szociológiára és kijelenti, hogy lapjában mindenféle társadalmi és szociális kérdéssel foglalkozott, így az oroszországi állapotokról is írt.

— De ugyanazt teszi Barabas dr. ügyvéd,

a munkaügyi miniszter jogi tanácsosa is, aki a Pandectele Roman című revüben foglalkozik az oroszországi magánjogi kodex rendelkezéseivel és megállapítja, hogy ez az új magánjogi helyzet nagy hatással lesz az orosz törvénykezésre és a nemzetközi kapcsolatokra is.

— Ez a per — folytatja Aradi — tehát nem kommunista, hanem irodalmi per. En sohasem tartottam kommunista előadást. Épen én, aki a szociológiával, mint tudománnyal foglalkozom, nagyon jól tudom, hogy az agitáció milyen nagy hatással van a tömegekre. En az irásaimból élek. A hatóságok nálam egész csendő könyvet írtak, okmányt foglaltak le, többek között az Adeverul Literer egyik példányát, amely a román Tudományos Akadémia egyik kiadványa. Az elkobzott iratok között valóban volt kommunista írás is, de ha a lapokat megkérdezik, könnyűszerrel megállapítható, hogy minden újsághoz beérkeznek ilyen kommunista írások, még a kormány felhívatalosához, a Viitorulhoz is.

— Revolvért tartáltak nálam, — folytatja Aradi — amire az a válaszom, hogy amikor a Bánáthban utaztam, fegyverviselési engedélyt kaptam a resicai főszolgabirtól.

A tudós kihallgatása után Grünwald Ármint, a cluj-i Kultura-könyvkereskedés tulajdonosát hallgatták ki, aki az Aradi Victor által terjesztett német könyvekre nézve adott fevilágosítást. A könyvkereskedő elmondotta, hogy honnan érkeztek azok a pénzküldemények, amelyeket azután átadott a vádlottak.

Az egyik ügyvéd megkérdezte Grünwaldot, hogy a rendőrségen bántalmazták-e? Grünwald nem válaszol. Ugyanezt megkérdezik Aradi Victortól is, aki a következőket mondja:

„Saját reputációm érdekében nem felelek.”

A tárgyalásnak ez a része ezzel befejeződött. Öt nagyváradi vádlott ügyére került ezután a sor. Ebben az évben, március tizenegyről tizenkettedikére virradó éjjel rajtaütöttek a Kolozsvári-ucca 14. számú házban Lónárt Árpádra, Freund Ferenc mérnökre, Weisz Jolánra, Szenkovics Sándorra és a tizenöt éves Schwartz Fridára, a háztulajdonos fiatal leányára. Ezek írógép és litográf sokszorosító segítségével kommunista izü lapot készítettek.

A hadbírósg kihallgatta Lónárt és Szenkovics vádlottakat, akik beismertek, hogy kom-

munisták és azt is bevallották, hogy lapot szerkesztettek azért, mert a polgári lapok ideológiáját nem szenvedték és olyan sajtó-organumot készítettek maguknak és elvárás-

taiknak, amelyek az ő megvilágításában adták vissza az eseményeket.

A kihallgatás itt félbeszakadt és Pecala elnök a tárgyalást holnapra halasztotta.

Országos botrány lett az aradi állampénztár lefoglalásából

Izgalmas jelenetek közt történt a szokatlan aktus. — A kirendelt szolgák és rendőrök nem teljesítették a pénzügyigazgató parancsát. — A végrehajtó bűnvádi feljelentést tett Nicolaeu adminisztrátor ellen. — A pénzügyigazgató törvényre: ennek mondja Miclosi dr. eljárását.

Miclosi az adóhátralékos ügyvédek és vállalatok adóit is lefoglalta

(Arad, szeptember 21.) Sok vita keletkezett ama szokatlan esemény felett, amely az aradi pénzügyigazgatóságon játszódott le néhány nappal ezelőtt, amikor — mint azt megírtuk — Miclosi Emil dr. aradi ügyvéd, Morariu törvényszéki végrehajtó és még egy tisztviselő kíséretében megjelent a pénzügyigazgatóságon s egy jogerős bírói ítélet alapján foglalni kezdett. Az ügyvéd, akinek másfél millió lejes követelése van az állammal szemben, csak azért állott el a főpenztár lefoglalásától, mert tudomására hozták, hogy a pénztár lefoglalása esetén 20-án nem kaphatnak fizetést a hadsereg tagjai és az állami tisztviselők. Az eset nagy feltűnést keltett, miután nem minden nap történik meg, hogy a végrehajtó, aki az adózóknál szokott foglalásokat eszközölni, ezuttal a pénzügyigazgatóságon jelenik meg és magát az államkasszát foglalja le. Mára az ügynek szenzációs, eseményekben gazdag fejleményei keletkeztek, mint azt maga Miclosi dr. nyilatkozatában elmondja. Felekeresztük ugyanis az ügyvédet, aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

Izgalmas harc a pénztáriülkében.

— Morariu törvényszéki végrehajtó kíséretében szeptember 19-én, a déli órákban, jogerős bírói ítélet birtokában megjelentem a pénzügyigazgatóságon, hogy másfél millió lejes követelésembiztosítására foglalást eszközöljek. Princz főpenztáros visszautasító modorban fogadott bennünket, ez azonban nem zavart teendőnk elvégzésében. Foglalás közben megjelent Nicolaeu Amilcar pénzügyigazgató, aki sértegetni kezdett bennünket, hoji-oknak (banditáknak) nevezett és felszólított, hagyjuk azonnal el a pénztárosi fülkét. Erre nem voltunk hajlandók, mire a pénzügyigazgató

szolgákat hívott elő, akiknek megparancsolta, dobjanak ki bennünket.

Elő is jött vagy tíz szolgál, de amikor megmagyaráztuk nekik, hogy hivatalos kiküldetésben vagyunk s ha hozzánk nyulnak, hatóság elleni erőszakot követnek el, visszavonultak s nem engedelmeskedtek a parancsok. A pénzügyigazgató ekkor rendőröket hívott s elő is jött a pénzügyi palotában őrtálló két rendőr. Ugyanaz a parancs hangzott el, miután azonban mi nekik is megmagyaráztuk a helyzetet, azt mondták, csak rendőrprefektusi parancs alapján hajlandók elget tenni az utastásnak. Nicolaeu erre

a pénztáriülke elé állította a rendőröket azzal, hogy elmegy a főügyészhez és addig ne engedjenek bennünket ki a fülkéből.

Negyedóra mulva visszajött, azzal, hogy nem találta a főügyészt. Mi közben akadálytalanul kijöttünk a fülkéből és Morariu végrehajtó megkezdte a jegyzőkönyv összeállítását. A pénzügyigazgató visszajövelekor

kikapta a jegyzőkönyvet a végrehajtó kezéből és elszakította, amiért Morariu utólag bűnvádi feljelentést tett, hatóság elleni erőszak címen, a pénzügyigazgató ellen.

Miclosi dr. folytatja a végrehajtást.

— A foglalás közben tudomásomra hozták — folytatta Miclosi dr. — hogy ha a nagy kasszát lefoglalom, másnap nem kapnak fizetést a hadsereg tagjai és a köztisztviselők és ezért önként lemondtam a trezor lepecsételésétől. Illetve elhalasztottam azt néhány nappal, az ujonnan készített jegyzőkönyvet pedig nem zártam le. A foglalást tehát folytatni fogom. Mint utólag értesültem, Nicolaeu Amilcar panaszt tett az ügyben Hargot György törvényszéki főelnöknek, aki azonban közölte velem, hogy a jog a mi részünkön van.

Eddig Miclosi dr. nyilatkozata. Az ügynek még egy rendkívül érdekes fejleménye van. Az ügyvéd nem elégedett meg a pénzügyi palotában található

értékek lefoglalásával, hanem a hátralékos adóösszegeket is lefoglalta, oly módon, hogy

kikutatta, melyik ügyvéd, vagy nagyobb vállalat tartozik adóval és ma délután letiltotta a pénzügyigazgatóságnak történő fizetést, bejelentve az összeg lefoglalását.

Összesen körülbelül százhatvan aradi ügyvédnél és nagyobb vállalatnál történt ilyen foglalás. A szokatlan harc ügyében ma Nicolaeu Amilcar is nyilatkozott, a következőkben szögezve le álláspontját:

A pénzügyigazgató nyilatkozata.

— Ez év szeptember 19-én megjelent déli háromnegyed egy órakor a pénzügyigazgatóság pénztáriülkében Miclosi Emil dr. aradi ügyvéd Morariu törvényszéki végrehajtó kíséretében és anélkül, hogy engem bármilyen formában értesítettek volna, meglepetésszerűen le akarták foglalni a kasszát.

Váratlan megjelenésük alkalmával a főpenztáros — nem tudva, kik az idegenek — be akarta zárni a trezort, azonban félrelétek és az ügyvéd rátette a kezét a kasszára.

A főpenztárosnak végre mégis sikerült a kasszát bezárni. Ekkor, anélkül, hogy megmondták volna, kicsodák, vagy milyen minőségben jönnek, bejelentették a trezor lefoglalását. A főpenztáros felszólította őket, hagyják el azonnal a fülkét, mire a végrehajtó bejelentette, hogy bírói ítélet alapján jött az állam ellen foglalást eszközölni. Princz főpenztáros bejelentette, hogy az én jóváhagyásom nélkül a pénzügyi palotában nem lehet semmit sem csinálni.

— Közben Vancu szolgálati főnök — folytatta a pénzügyigazgató — engem is értesített a történetről és azonnal lesiettem a pénztárhoz. Megkérdeztem őket, mit keresnek ott, majd felszólítottam, hogy hagyják el haladéktalanul a helyiséget, miután engedély nélkül léptek a pénztáriülkébe, anélkül, hogy engem jövefelük céljáról előzőleg értesítettek volna. Az ügyvéd s a végrehajtó nem távoztak, hanem folytatták a jegyzőkönyv felvételét, amelynél mindvégig egyetlen pénzügyi tisztviselő sem vett részt, sőt fel sem szólították őket erre. Eltávoztam a helyiségből. Távozásom után neveztek le akarták pecsételni az államkasszát és ettől csak akkor álltak el, amikor

Glava szolgálati főnök megkérdezte a végrehajtót, vállalja-e a felelősséget azért, ha 20-án a hadsereg tagjai és a köztisztviselők nem kapnak fizetést.

Erre ők is eltávoztak azzal, hogy három nap mulva folytatják a foglalást.

— Meg kell állapítanom, hogy ez az eljárás teljesen törvényellenes s ezt mindenkinek el kell ismernie. Értesítettem a történetről Hargot György törvényszéki főelnököt is és kértem az eljárás megindítását a végrehajtó ellen, akinek működése annál is inkább törvénytelen volt, miután a számviteli törvény — mely Erdélyben is érvényes — határozottan kimondja, hogy közpénztár semmiféle fizetést nem teljesíthet, mielőtt szabályszerűen kiállított és aláírt fizetési utalványt be nem mutatnak.

A bűnösök meghűntetése érdekében megtettem szükséges lépéseket.

Meg kell végül állapítanom, hogy a törvénytelenségen kívül, maga az eljárás módja is szokatlan és meglepő. Még egy magánfél ellen sem vezethet le végrehajtást, mielőtt fel nem mutatják a végzést és fel nem szólítják a fizetésre. Annál kevésbé lehet megtenni a pénzügyigazgatóságon, hogy a pénzügyigazgatóság feje megkerülésével és tudta nélkül levezzessenek egy végrehajtást. Közlöm még azt, hogy a pénztáriülkébe még a pénzügyi tiszt-

viselőknek is tilos a belépés, nemcsak a magánosoknak. Ez természetes is, hiszen a felelős pénztáros milliókkal dolgozik. Befejezésül még csak ennyit: a jövőben is igyekezni fogok megvédeni az állam presztizsét és érdekeit.

„Mikor a hóhért akasztják.”

Eddig a pénzügyigazgató nyilatkozata s most városszerte érdeklődéssel várják a küzdelem további fejleményeit. Vannak azonban, akik kárörvendve figyelik azt a szokatlan aktust, amelyben a „hóhért akasztják”. Van is abban valami végzet-szerűleg groteszk, hogy most a pénzügyigazgató személyesen is végigélvezhesse a végrehajtás, foglalás keserveit. És ki tudja, ennek az országra szóló botránynak talán meg lesz a javító hatása, hogy ezután a pénzügyigazgatóság nem fogja olyaff könnyedén küldeni az adóvégrehajtót a szerencsétlen hátralékos nyakára. Most már ők is tudják, hogy mi az a — Lisoform.

APOLLO

REPRIZ! Közkivánatra!

Ma, szombaton 5, 7 és 1/10 órakor

HINDU SIREMLÉK.

MINDKÉT RÉSZ EGYSZERRE.
A FŐSZEREPBEN:

CONRAD VEIDT — BERNHARDT GOETZKE,
MIA MAY — OLAF FONS — LIA DE PUTTY.

EZENKIVÜL:

MINDEN ELŐADÁS KEZDETÉN FELLÉP.
TONNY, A CSONTNÉLKÜLI EMBER
SZENZÁCIÓS MUTATVÁNYAIVAL.

URANIA

MA, SZOMBATON 5, 7 és 1/10 órakor

Cserkészkapitány.

Hatalmas cowboy-film az amerikai cserkészek részvételével.

A főszerepben:

FREDD THOMSON ÉS FEHÉR LOVA.

APOLLO

A Holnap, vasárnap d. e. 1/12 órakor **NAGY MATINE** A P

TONNY a csontnélküli ember O L

szenzációs mutatványal. Ezt követi: O L

Elsőrangú filmműsor. O

URANIA

U Holnap, vasárnap délelőtt 1/12 órakor U

NAGY MATINÉ R A

Földes Mihály színművész M I

felléptével. I

A ▲ ▲ Ezenkívül a kiváló filmműsor. ▲ ▲ A

Egy bécsi bankár fia megölte szüleit.

Letartóztatták Artmann dr. fiát, aki a gyász szerint apját és anyját meggyilkolta.

Bécsből jelentik: Megdöböntő családi dráma történt dr. Artmann Nándor, nyugalmazott kormánytanácsos, a bukott Central Bank Deutscher Sparkassen igazgatója lakásán. Az első jelentések szerint a bankár felesége vadásztörrel leszúrta férjét, gimnazista fiának jelenlétében, majd agyonlőtte magát. A gyilkosság oka állítólag az anyagi gondok következtében történt családi viszály volt. A későbbi jelentések szerint azonban a fiu követte el a gyilkosságot. A fiu vallomása rendkívül zavaros volt és arra következtetnek, hogy megbeszélte anyjával a gyilkosságot. Az esti jelentések szerint Artmann Ferdinándot ma letartóztatták. Kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy ő gyilkolta meg apját. A vizsgálóbíró gyanus viselkedése miatt megvizsgálattja elmebeli állapotát. Már arra is gondolnak, hogy a fiu úgy apjával, mint anyjával érzett.

Harc a pancotai kulturház körül

A görög keleti egyház és egy kulturegy-
let pörösködése az egyházi telken épült ház
tulajdonjogáért.

(Arad, szeptember 21.) Szokatlan
magánlaksértési ügyet tárgyalt ma délelőtt az
aradi törvényszék Popescu-Ionescu-
tanácsa. A vádlottak padján Valean Demeter
pancotai gazda ült, aki meglehetősen saját-
ságos körülmények folytán került a törvény-
szék elé.

Pancota községben, vagy négy évvel ez-
előtt, az ottani „Andrei Saguna” kulturegy-
let egy kulturházat építtetett, amihez a telket a
görög keleti templomtól kapták. A kulturház
fel is épült, de nem sokkal ezután Leuca Fül-
lő pancotai görög keleti lelkész visszaköve-
tette az egyesülettől a telket a consistórium
részére. Az egylet vezetősége, tekintettel ar-
ra, hogy már építkezett a szobánforgó terüle-
ten, hallani sem akart a telek visszaadásáról,
amelyre nézve különben az volt a meggyőző-
dése, hogy az az egylet jogos tulajdona. Va-
lamivel később aztán a lelkész előadást tar-
tott, amihez elkérte a kulturházat. Az előadás
után azonban vonakodott visszaadni a ház
kulcsait és a kulturházat lefoglalták jelentet-
te ki. A pancotai kulturegylet tagjai sem hagy-
ták magukat és megbízták Valean Demetert,
hogy ha szépszerével nem megy, akkor törse-
se fel az ajtókat. Valean eleget is tett a meg-
bízásnak és mivel Leucától nem kanta meg
a kulcsokat, lakatossal kivittatta a kulturhá-
zat, amelyet így az egyesület újból használ-
hatott.

Leuca lelkész erre feljelentette Valeant az
ügvszéségen magánlaksértés miatt és ezt az
ügyet tárgyalta ma az aradi törvényszék Po-
pescu-Ionescu-tanácsa. A bíróság több tanu
meghallgatása után felmentette Valeánt a vád
alól, mivel az nem saját akaratából, hanem
egyesülete megbízásából cselekedett és mivel
nyilvánvalóvá vált az is, hogy a szobán for-
gó egylet a házat egvéltre jogosan saját tulajdo-
nának tekintheti. Leuca lelkész az ítélet ellen
felhívást jelentett be.

Ha nem hallgat, megfojtom!

Fiszánt betörők kiraboltak egy aradi öreg-
asszonyt. — Rendőrkézre kerültek a vakmerő
rablók.

(Arad, szeptember 21.) Néhány
nappal ezelőtt vakmerő rablás történt Aradon,
a Strada Brezoianu (Legelősor) 47. számú ház-
ban. Itt lakik Mihai és Zsófia nevű asszony,
aki egyik éjszaka arra ébredt fel, hogy valaki
jár szobájában. Segítségért kiáltott, de egy
hang megszólalt a sötétben:

— Ha nem hallgat el, megfojtom.

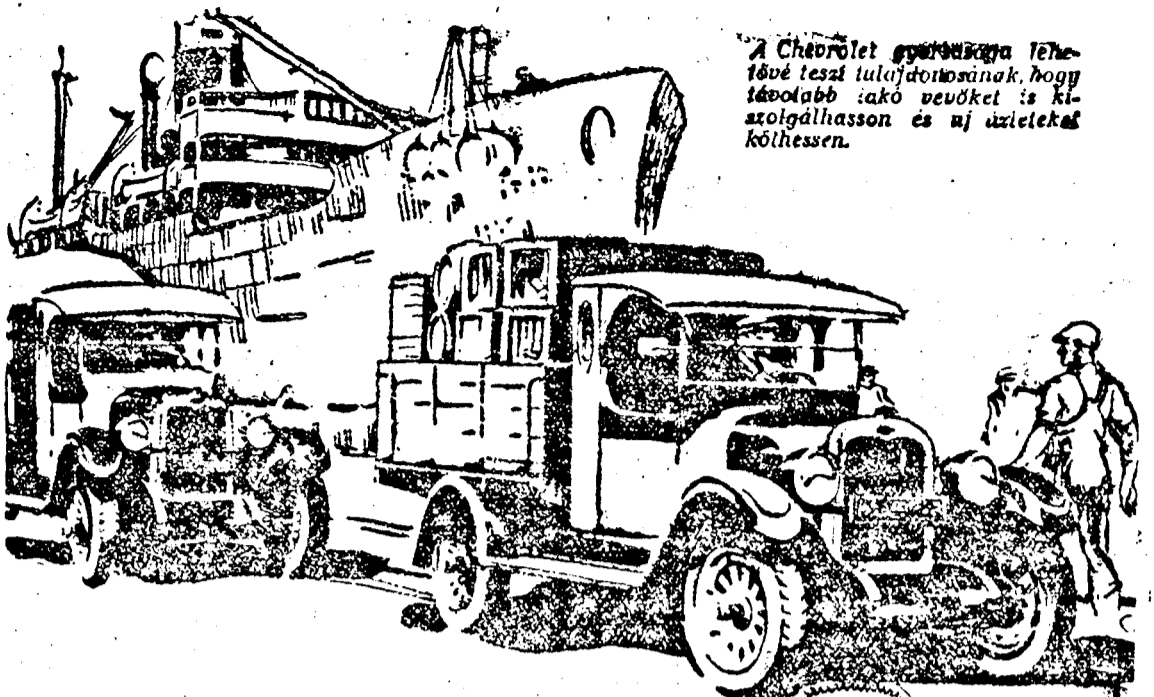
A szerencsétlen öreg asszony halálos ré-
mületben várta végig, hogy teljesen kifosztják
lakását. Elvitték összes fehéreneműt, ruhát és
minden értéktárgyát. A szobában sötét volt és
az asszony csak két alak körvonalait látta. A
betörők távozásuk után rácsukták az ajtót az
az asszonyra. Mihaiésné csak reggel mert ki-
bujni ágyából és azonnal feljelentést tett a
rendőrségen. A nyomozást Miloj komisszár
vette kezébe és a mai nap folyamán érdekes
körülmények között sikerült letartóztatni a
két rablót. Az ócskapiacra feltűnt neki egy
fiatal fiú, aki mindenkinek fehéreneműt kínált
eladásra. A komisszár rákiáltott a fura:

— Hol loptad ezeket a dolgokat!?

A fiú megrejtett és zavartan válaszolta:

— Nem én loptam, kérem...

A komisszár a rendőrségre kísérté az
alig tizenhat esztendősi fiút, aki elmondotta,
hogy egy Cirica János nevű csavargóval
behatoltak a Legelősor egyik házába és on-
nan lopták az eladásra kínált holmit. A rend-
őrség még a délután folyamán letartóztatta
Cirica Jánost, akit szembesítettek a fiúval.
Cirica először kijelentette, hogy sohasem látta
a suhancot, később azt vallotta, hogy a fiút
onnan ismeri, hogy neki is kínált eladásra lo-
pott holmikat. A további vallomások során ki-
derült, hogy Cirica notórius betörő, aki meg-
ismerkedett a kiskorú fiúval és rábeszélte,
hogy törjenek be valahová. A fiú ismerte
Mihaiésné és elhatározták, hogy betörnek
hozzá. Mind a ketten az ágy alá bújtak és
amikor az asszony elaludt, hozzáfogtak a hol-
mik összeszedéséhez. Az elszánt betörő több

A Chevrolet gyorsasága te-
hetővé teszi tulajdonosának, hogy
távolabb iakó utakat is ki-
szolgálhasson és új üzleteket
köthessen.

Mindig uton... erős... szilárd

Ezek a gazdaságos teherkocsik
nagyobb hasznot bajtanak tu-
lajdonosaiknak

Gyors szállítás fontos egy üz-
letnek idejében való leho-
nyolításánál... alacsony szállítási
költség jelentékeny kifizetés
hasznot hoz... mindenek elő-
nyökét Önnek is élveznie kell.
Mindenütt azt találják az épi-
téseik, vállalkozók, kereskedők,
hogy a Chevrolet használatával
a szállításokat gyorsabban be-
nyolthathatják le, sohasem tartó-
ztatják fel az embereket, vagy
az anyagot.

És azt találják, amit a kísér-
letek mutattak: a Chevrolet
három pár ló munkáját végzi

és hat hónap alatt törleszti
árát!

Erőteljes felülvezérelt szele-
pes motorja, megerősített hátsó
tengelye lehetővé teszi a teljes
tehernek a legrosszabb uton
való szállítását is. A jó rugózás
megvédi az Ön áruját a rázkód-
tatás okozta károktól.

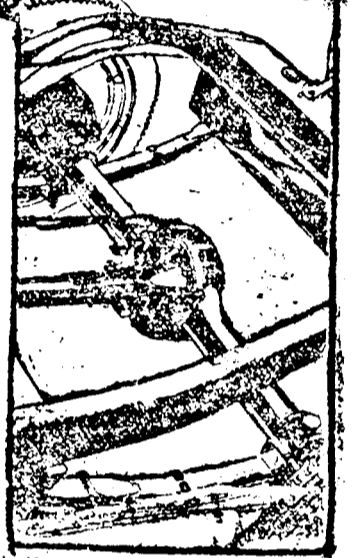
Vizsgálja meg gondosan, hogy
szüntesse meg a Chevrolet az Ön
szállításait nehézségeit, hogy sze-
rezze Önnek újabb üzleteket, na-
gyobb hasznot kerje a képvise-
lőtől a kocsinak díjmentes
bemutatását.

LEONIDA & Co. S. A.

Calea Victoriei, 53 - Bucuresti

FRATI BODEA

Arad Bulev Carol 70.
(volt Ovár-tér sarok.)

A Chevrolet szilárd hátsó ten-
gelye meg lett erősítve, hogy
mindenkor teljes terhet szál-
líthasson.

CHEVROLET KERESKEDELMI KOCSIK

TEHERKOCSI ALVAZ LEI 150.000 — SZALITOKOCSI ALVAZ.....

izben kijelentette társának:

— Ha az asszony nem fogta volna be
száját, megfojtom.

A rendőrség tovább nyomoz, mert való-
színű, hogy az elfogottak több betörést is kö-
vettek el.

Aradi szücsök pöre egy áhír miatt.

Járásbíróság elé került egy üzleti pletyka, amely a Joanovics-cég fizetés
képtelenségét lanszirozta.

(Arad, szeptember 21.) Rendkívül érdekes
és a mai viszonyokat alaposan jellemző ügy ke-
rült ma délelőtt tárgyalásra az aradi járásbí-
róságon. Constantinescu járásbíró előtt. Az
ügy szereplői aradi szücsök, tárgya pedig egy
alaptalan hír, amelyet Arad egyik régi, kitűnő
hírnevű, szolid alapon nyugvó szücsüzletének
összeomlásáról lansziroztak a városban. Az
eset részletei a következők:

Antalfy Árpádné, egy aradi szücsmeister
felesége megjelent Scheiermann Vencel aradi
szücs üzletében és tanuk jelenlétében azt a ki-
jelentést tette, hogy biztos forrásból eredő infor-
mációja szerint a Joanovics-féle aradi szücs-
üzlet összeomlás előtt áll és legközelebb
ellene is megnyitják a csődeljárást. A hír álta-
lános meglepetést keltett s amikor forrása iránt
érdeklődtek, Antalfyné kijelentette, hogy férje
ügyvédjétől, dr. Fixner Árpádtól tudja az
esetet. A hír csakhamar elterjedt szakkörök-
ben és néhány nap múlva az érdekelt cég is
tudomást szerzett róla, mire pert indított rágál-
mazás és hitelrontás címen Antalfyné ellen.
Ma tárgyalta az ügyet Constantinescu járás-
bíró. Elsőnek Scheiermann Vencel hallgatták
ki. A szücs mindenben megerősítette a felje-
lentést és elmondotta, hogy Antalfyné tévleg
dr. Fixmert ielölte meg a hír forrásaként. Utá-

na Mayer Miklós tanu kihallgatására került a
sor, aki a beszélgetés alkalmával Scheiermann
üzletében tartózkodott és aki szintén megerő-
sítette a történeteket.

A Joanovics-cég jogi képviselője szólat ez-
után fel és utalt arra, hogy a mai nehéz gazda-
sági viszonyok között mennyire szüksége van
a kereskedőnek a hitelére és jó hírnevére, ugy-
hogy ez az áhír súlyos következményekkel jár-
hatott volna a cég üzletmenetére. Szigorú bün-
tetést kér. Antalfyné védője kéri dr. Fixner
kihallgatását elrendelni, a tények tisztázására.
A járásbíróság eleget tett a kérelemnek, elren-
delte az ügyvéd kihallgatását és október
4-ére tűzte ki a tárgyalást. Kereskedői körök-
ben nagy érdeklődéssel várják a per kimenete-
lét s a bíróság állásfoglalását.

— Megverték Brazília brémai konzulát.
Berlinből jelentik: Az Abend híradása szerint
Brazília brémai konzulját antiszemita fiatal-
emberek boxerrel megtámadták és össze-
vissza verték. A konzul eszméletlenül esett
össze. Az egyik fiatalembert letartóztatták és
a merénylő megnevezte társait akiket szintén
örvizetbe vettek.

Irodalom és művészet

Tökés Anna

legyőzte Titkos Ilonát.

Az Aradról elszármazott művésznő végleg meghódította Budapestet. — Elszállingóznak a rajongók Titkos Ilona páholyából.

(Budapest, szeptember 21.) Az Égő szoknya sikere egycsapásra Budapest kedvencévé avatta az Egyed-darab hősnőjét, az Aradról Budapestre elszármazott Tökés Annát. Illetve inkább fordítva mondhatnánk: Tökés Anna szédületes játéka, tehetsége, mindenkit magával sodró művészete sikert csinált az Égő szoknyából. Ma Tökés-divat van Pesten, rövidesen forgalomba kerülnek majd a Tökés-haszorítók, fog- és cipőaszták, bokavédők és fütyülők. Elegáns róla beszélni és részletezni a bájait. Elegáns megkérdezni a kávéházban az asztaltársától:

— Mit szólsz az Annushoz?

Ilyenkor szótlanul az összecsuicsorított ajakhoz kell érinteni az ugyancsak összecsuicsorított őt ujjunkat s cuppantani a gyönyörűségtől:

— Cuki!

És Tökés e percben bizonyára csuklik. Egész nap más dolga sincs, mint csuklani. „Meghalt a király, éljen a király!” — ezt üvöltik az intimpisták. A király azonban nem halt meg, esze ágában sincs levonulni a színről, de Pesten ez így szokás, ha új csillag tűnik fel a láthatáron, elteszik láb alól a régit. Lesaktoják. Nincs borzalmasabb valami, mint megunt primadonnának lenni. A lassu tűzön való pirítás, a spanyolcsizma, a kerékbetörés mind anyagi dolgok ehhez a kivégzéshez képest. Elsősorban természetesen a jóbarátok hívják fel a közönség figyelmét arra, hogy a primadonna már nem a régi, illetve nagyon is régi, anyaszerepeket kéne neki adni, ha már mindenáron ragaszkodik a színpadhoz. De tünjön el! De tünjön el, mert két dudás nem férhet meg egy csárdában.

Előre látható volt, hogy Tökés Anna sikerének is megissza valaki a levét. És ez nem lehetett más mint Titkos Ilona. A kést már a torkára tették. Az Égő szoknya premierjén Titkos is megjelent. Az első felvonás alatt még teljes létszámú vezérkarával, talpnyalókkal, udvarlókival, kisebb-nagyobb bolygókkal és tisztelőkkel körítve. Mikor lehült a függöny és a közönség eszeveszetten hívta, követelte a lámpák elé a boszorkányos Tökés Annát, a vezérkar a felére olvadt. Egyiknek a feje fájdult meg hirtelen, a másiknak haldoklott az anyósa, stb. és meglógtak szépen libasorban. Mint a vad, ha hullaszagot érez. Mikor a második felvonás után végleg eldőlt az ütközet és Tökés Anna a diadalmas, a publikum nyakára tette selyemcipellős lábát, a Titkos-páholyból mindenki elszállingózott. A művésznő egyedül maradt a hatszemélyes logeóban.

Az egész világ egy falu. De ennek a világalunak legfecsegőbb, legvidékibb negyede Budapest. Másnap már akadtak jólétesültek, a kik tudni vélték, hogy Titkos elájult az irigységtől és a páholyinyitogatók tértették ismét eszméletre. Hogy Titkos megivott egy porció veronált, hogy a Dunába ugrott zsebében száz

arannyal, hogy visszavonult a paksi zárdába. Mert Pesten mindent tudnak az emberek.

— Visszaadta a szerepeit a Magyar színháznak és a Vígsháznak — mesélték az intimpionok.

Mint a ragály, úgy terjedt a rémhír. Csak Titkos nem hallott még róla semmit. Nem akadt bátor, aki a fülébe sugja. Úzóbe vették, akár Fedákot, amikor egy napon rájöttek, hogy a felejthetetlen Bob herceg öreg. De Fedák újra és újra feltámadt, nem hagyta viz alá nyomni magát, akár berlini kolleginája, a 60 esztendő Fritzi Massary, aki ma is bakfisszerepeket játszik, csitriket megszegyenítő frissességgel. Valószínű, hogy Titkos Ilonának sincs inyére ez a hajsza, de nem segíthet, ebből már közügy lett. A közönség két frontra bomlott, Tökés-pártira és Titkos-pártira, utóbbiak azonban lényegesen kevesebben vannak. Az emberek a saját multjukon állanak most boszszut, az emberek örülnek, hogy leránthatnak valakit, hogy kellemetlenkedhetnek a tegnapi ideálnak, hogy ezuttal ők helyezhetnek valakit béliistára.

Az egésznek csak Egyed Zoltán látja hasznát. Beszélnek az Égő szoknyáról. És mivel csak a Magyarban látható, megnézik. Nem a darabot. Tökés Annát. (—más.)

* Egy színház közönsége a pincébe zuhant. Párisból jelentik: A Pirreusokban lévő Trie sur Bains fürdőhelyen a színház alapítványe tegnap a tömeg alatt leszakadt és hatvan embert maga alá temetett. Hatan súlyosan, többen könnyebben megsebesültek. Az egyik sebesült a kórházba szállítás alkalmával meghalt.

* Szabadjegyesek megostromoltak egy színházat. Berlinből jelentik: Mulatságos és a mai viszonyokra jellemző eset történt most Berlin egyik legnagyobb színházában. A Residenz-Theater egyik vasárnapi előadására számos szabadjegyet bocsátott ki. Időközben az idő rosszra fordult és így a jegyek pénzért is elkelték. A szabadjegyek érvényét tehát hatályon kívül helyezték és a jegyszedők nem bocsátották a nézőterre a szabadjegyeseket. Régi tapasztalat szerint a szabadjegyesek a legkövetelőzöbök és hangos szóval követelték, hogy vezessék őket helyekre. Amikor a jegyszedők az utasításhoz képest ezt megtagadták, a szabadjegyesek hangos botrányt rendeztek, a jegyszedőket tetteleg inzultálták és formálisan megostromolták a kapukat. A színház rendőroket hozatott, akik valóságos közelharc árán tudták csak távozásra kényszeríteni a szabadjegyesek imponáló tömegét.

TELEFON 70.	ERZSEBET SLAGERMOZGO	TELEFON 70.
Erdélyben premier.	Ma d. u. 5, 7 és 9 órákor	Erdélyben premier.
Előjáték egy szenzációs új Journal.		
Világsláger. Fenségesen szép látványosságok. Róma, Nápoly és az olasz tengerpart.		
„Az abbé titka.”		
Főszerepben: W. Dieterle (a Cigánybáró főszereplője) és Marcella Albani.		
Jön! Iván Mosjoukinevel a Rejtelmek háza. Jön!		

Nemzetközi betörőbandát fogott az aradi rendőrség.

Az elegáns uri bandavezér kihallgatása közben szétcsapott a detektívök között és ki akart ugrani a nyitott ablakon.

(Arad, szeptember 21.) Az aradi államrendőrségen ma délelőtt izgalmas jelenetek játszódtak le. Egy régen körözött nemzetközi betörőbanda kézrekerítésén dolgozik napok óta az aradi rendőrség. Néhány nappal ezelőtt a magyarországi nyomozó hatóságoktól megkeresés érkezett, amely szerint a magyar fővárosban több betörőt letartóztattak, akiknél talált iratokból kiderült, hogy egy nemzetközi banda tagjai és néhány társuk jelenleg Aradon tartózkodnak. A nyomozás a legnagyobb körültekintéssel indult meg, de az éjszakaról-éjszákára tartott razziáknak eddig nem volt eredményük. A rendőrség tulajdonában lévő személyleírások szerint az Aradon tartózkodó betörőbanda egyik vezére elegáns, jómodoru fiatalember, aki megnyerő külsejével könnyen beférkőzik a legjobb társaságokba is s a betöréseket rendszerint a vezér legjobb ismerőseinél követik el.

Az éjszaka folyamán egyik detektív felhívta a központi rendőrség figyelmét arra, hogy egy kisebb külvárosi szállodában egy társaság szállt meg, amelynek tagjai, egy kivételével, züllött kinézésű emberek. A detektívnek különösen az tűnt föl, hogy a társaság egyik tagja divatosan öltözött, elegáns fiatalember. Egy rendőrkommiszár kíséretében detektívek mentek ki a jelzett helyre. A rendőrtiszt megtudta, hogy a gyanús emberek melyik szobában tartózkodnak, a folyosóra állította embereit és bekopogtatott hozzájuk. A szobában három embert talált, akiket igazolásra szólított föl. A három ember azonban az ajtó felé rohant és a folyosón keresztül kiakart szökni az utcára. A detektíveknek izgalmas dulakodás után sikerült ártalmatlanná tenni őket. Miközben a háromtagú társaságot a rendőrségre kísérték, a banda látható feje, az elegáns fiatalember ismét szökést kísérelt meg. A rendőrségen szigorított őrizet alatt tartották a veszedelmesnek látszó embereket és ma délelőtt megkezdődött kihallgatásuk.

Először a jólöltözött fiatalembert kísérték

föl a bünygyi osztály emeleten lévő szobájába. Három detektív és két rendőr vette közre és látható volt, hogy az elfogott ember jobbra-balra néz és többször tett olyan mozdulatot, mint ha megakarna szökni. A bünygyi osztály szobájában kikutatatták zsebeit és irataiból kiűnt, hogy Lakatos Bélának hívják és betárta már egész Európát. Találtak nála egy levelet, amelyet egyik budapesti társa írt. A levélben figyelmezteti Lakatosot, hogy a lehető legsürgősebben intézzék el dolgukat Aradon, mert Svájcba kell menniük, ahol már minden elő van készítve, mert ketten előre utaztak. A levélben homályos célzások voltak már elkövetett bűntényekre és egy Mici nevű nőre, akit a levél írója szerint sürgősen át kell szökíteni a határon. A rendőrség megkezdte Lakatos Béla kihallgatását, aki azonban merev hallgatásba merül és legfeljebb cinikus válaszokat ad. Miközben kihallgatása folyt, Lakatos Béla hirtelen szétcsapott öklével úgy, hogy a mellette álló meglepett detektívek jobbra-balra dőltek és egyetlen ugrással az ablak párkányán termett. Már-már kivetette magát az emeleti ablakon, amikor a rendőrök és detektívek megragadták lábát és vissza huzzák a szobába. Lakatos Béla nyugodtan csak annyit mondott:

— Ez sem sikerült.

Kihallgatása eddig semmi eredményt nem produkált. Ugyanez volt a helyzet a többi letartóztatottaknál, akik szintén nem válaszoltak a feladott kérdésekre. Az bizonyos, hogy a rendőrség nagyon jó fogási csinált, mert egy nemzetközi betörőbanda tagjait sikerült ártalmatlanná tenni. A nyomozás tovább folyik és valószínű, hogy hamarosan sikerül vallomásra bírni a veszedelmes embereket, akik előreláthatólag meglepő adatokkal fognak szolgálni.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY“-t, hanem havonta 90 kcjért előfizet, csak 3 lej 60 baniba kerül egy példány.

Üzletfelo szlatás miatt
hatóságilag engedélyezett
végeladást rendez
Grallert J. és Fia
60 év óta fennálló 4239
óra- és ékszerkereskedése.
Mélyen leszállított árak!

Iskolai tanszerek, táskák, szótárak, kották olcsón Sándor Ferencnél, megyeházzal szemben.

zöl.
pest
deti
szár
he
és
Eddi
utóve
is so
azon,
talen
peng
den
vagy
szár
bert
nak

is r.
vált
ra v
pen.
aka
mén

már
tik:
nak
dett
milli
esett
251.
97.33
Fogsá
fogsá
154.98
megh

kator
kar
után
évi k
lást v
kezdí

Rómáb
ülést t
nöke b
lentette
szervez
ügyében
tak el a
néhány é
könyvek.

— St
egyik siki
A katonai
rében, több
sor a védős
kapitányt v
tására, hogy
kapitány sz
mégis hatal
lottnak azt a
költe, ezzel
kapitány, szü
lej örökösöd
nyes villája
nyesen heren
rommillió ké
nát ötvenmilli
vobb, mert é
halt meg, növ
mert ne

Ro-
igat-
omás
cium.

k
r:

a
ta-
et.
tem

+

tö-
in a
azt
va-
sber

sidő
una-

hogy
ie az
örök
hogy
mitót

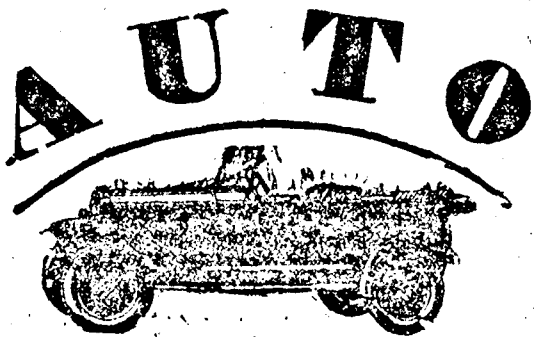
lett,
plo-

en ez
tako-
tben
nadi-
gitek,

épbiz-
tó le,
rban s
s klu-
osszat
akik
őseik
Lu-
pitható,
s rózsá

M. 17.35.
trésleték.
München.
verseny. —
ga. 20. Ope-
— Zágráb.
12.45 és 16.
estje. 21.45.

JA
NY-t

Oxfordtól—Aradig gépkocsin.

Egy aradi tanár 2700 kilométeres autó-turája.

(Arad, szeptember 21.) Érdekes autóturát abszolváltnemrég egy aradi teológiai tanár: Popescu Vintila. Az aradi gör. kel. teológián már évek óta tanít Popescu, aki egyetemi tanulmányait annak idején Oxfordban végezte, sőt mi több, onnan is nősült. Angol leányt vett el feleségül. Hunter Gladyst s így rokon kötelek is fűzik az érdekes angol diákvároshoz, ahol illusága egy részét töltötte. Az idén nyár elején ki is utazott a Popescu-házaspár Oxfordba az asszony szüleinek meglátogatására, de talán főleg azért, mert a fiatal asszonyka angol földön akarta megvárni a kis trónörökös megérkezését. Így aztán Popescu professzor a vakáció végén egy életerős, hathetes fiúcskával megszorodott családi létszámmal indult haza Arad felé Oxfordból, még pedig autón. Oxfordtól Aradig, maga vezette a gépkocsit Popescu tanár s erről a 2700 kilométeres turáról érdekes dolgokat mondott el munkatársunknak.

Oxford—Bécs.

A gépkocsit egy oxfordi barátom adta kölcsön, — kezdte elbeszélését — aki a tavasszal eljön majd Aradra és meglátogatja ezt a vidéket. Augusztus 26-án indultunk utunk Oxfordból. A kitűnő, szemcsézett kátrányréteggel borított angol országuton, amely különb mint az aszfalt, rövidesen Dowerbe értünk, ahonnan hajóm átkeltünk a csatornán és Ostendében szálltunk partra. Azonnal folytattuk utunkat és estére már a Brüsszel közelében levő Gentben tértünk nyugalomra. A belga országutak pompás gránit kockákkal vannak kikövezve, akár csak nálunk a városban a kocsutak, ugye hogy direkt passzió autózni rajtuk. Másnap futottunk tovább. Brüsszelen csak áthajtottunk és csakhamar elértük Euperint, a mostani belga—német határ közelében. Eupern a háború előtt Németországhoz tartozott. Lakosai csaknem mind németek és ezért meglepett, amikor a szállodában, ahol egy kicsit kipihentük magunkat, franciául szólítottak meg.

— Miért nem szólnak hozzám németül — kérdeztem — amikor hallhatták, hogy németül beszélek?

— Nem szabad kérem, — hangzott a válasz — először franciául kell mindenkihez beszélni, aki idejön.

— Elcsodálkoztunk ezen a különleges belga berendezkedésen és aztán folytattuk utunkat Aachenen, Koblenzen, Wiesbaden és Frankfurtom át kelet felé. Mindenütt kitűnően haladtunk, de Nürnberg és Passau között Bajorországban igen rossz uttal kellett megküzdenünk. Passautól kezdve aztán egész Ausztrián át megint jó volt az út. Szeptember elsején érkeztünk meg Bécsbe, ahol két napot töltöttünk.

Ujkomáromi intermezzo.

A volt császárvárost harmadikán hagytuk magunk mögött, de mivel későn indultunk el, nem tudtuk a sötétség beállta előtt elérni Budapestet és így Ujkomáromban álltunk meg este nyolckor és szállás után néztünk. Találtunk is csakhamar egy kis kocsmát. Csak az volt a baj, hogy a kocsmáros nem tudott egy szót se másképp, mint magyarul, mi pedig magyarul nem tudunk. Elbeszélésekkel azért csak megértettük magunkat. Az autót betoltuk az istállóba, garázs híján, mi azonban jó vacsorát és csinos szobát kaptunk és pihenőre tértünk. Meglepődésünk csak másnap reggel volt nagy, amikor kiderült, hogy mindenért össze-vissza egy pengő 50 fillért számított fel

Lelketlen emberek kifosztották a súlyosan sebesült Schannen Béla dr.-t.

Egy parasztszekér ütötte el hátulról a sötétben lassan haladó motorkerékpárt, majd az országuton hagyta a súlyosan sérült ügyvédet. Egy másik szekér gazdája kirabolta a jaggató sebesültet és kereket oldott. — Schannen dr. elmondja a katasztrófa történetét.

(Arad, szeptember 21.) Az aradi Posgay-szanatórium egyik különszobájában fekszik a napokban szerencsétlenül járt Schannen Béla dr. ügyvéd, akinek tragikus balesetének hírére Aradváros társadalma osztatlan részvétellel fogadta. A rokonszenves aradi ügyvéd állapota még mindig rendkívül súlyos, olyannyira, hogy ma este újabb operációnak kellett alávetni. Az orvosi diagnózis szerint Schannen dr. a motorkerékpár baleset alkalmával öt különböző helyen szenvedett csonttörést, úgy hogy legalább négy hónapig kell még feküdnie a szanatóriumban, míg egészsége helyreáll. A mai operáció után csavarszerkezetet illesztettek lábára, amellyel a szerencsétlenség alkalmával összezsugorodott lábat kinyújtják. Az eljárás rendkívül fájdalmas és ezért Schannen dr. baráti köre általános aggodalommal kíséri a beteg állapotát. Az orvosi megállapítás szerint nagy szerencse, hogy inficiálódás nem történt és ennek tulajdonítható, hogy ma délelőtt a beteg néhány sorban megirhatta távollevő feleségének balesetét.

Ami a szerencsétlenséget illeti, annak körülményei a mai napog teljesen homályban voltak és csupán annyit tudtak róla, hogy a motorkerékpár összeütközött közvetlenül a vám közelében egy szekérrel. Nagy fájdalmi dacára az ügyvéd néhány mondatban világosságot derített a katasztrófa egyes ismeretlen részleteire, sőt

ma délelőtt olyan körülményeket tett ismeretessé, amelyek egyenesen megdöbbenítőek. Schannen Béla dr. előadása szerint ugyanis, miközben súlyosan sebesülten feküdt az országút porában, egy lelkiismeretlen ember kifosztotta, majd otthagya őt az országuton, elrobogott.

A szerencsétlenség eddig még ismeretlen részleteit itt adjuk:

Az ügyvéd előadása szerint lassan haladt kerékpárján az országuton, amikor egy szekér hátulról nekiszaladt és feldöntötte. A kerékpár összezúzta ballábát és jaggatva feküdt az uton, segítségért kiáltva.

A szekér tulajdonosa azonban, aki a su-

a derék ujkomáromi kocsmáros. Szeptember negyedikén este Budapesten át Szegedre érkeztünk. Itt igen udvariasak voltak velünk szemben az emberek. Egy ur elkalauzolt bennünket a Tisza-szállóig és mondhatom, jobban éreztük magunkat, mint Bécsben.

Ötórás vizsgálat a román határon.

Másnap elérkeztünk Csanádra, a román határra. Itt ért az első kellemetlenség. Öt óra hosszat tartott, míg papírjaimat „megvizsgálták”, noha diplomáciai utlevéllel utaztam. Nyugodtan mondhatom, hogy Oxfordtól Aradig az összes határállomásokon együttvéve nem rostokoltunk annyit, mint a csanádi „vizsgálat” alkalmával. Innen aztán az út is botrányos lett. Míg másutt átlag 50 kilométeres gyorsasággal haladhattunk, itt legfeljebb 20 kilométeres óránkénti sebességgel lehetett hajtani. Na de csakhamar véget ért ez is és megérkeztünk szerencsésen Aradra.

— Vissza tekintve a 2700 kilométeres utra, amit, beleszámítva a kétnapos bécsi pihenőt, 12 nap alatt abszolváltnunk, örömmel állapíthatom meg, hogy az egész ut alatt összesen két kisebb defektust kaptunk csupán.

Popescu tanár elmondotta még, hogy Angliában óriási a drágaság és érdekes volt megfigyelni, hogy amint közeledtek kelet felé, fokozatosan olcsóbbodtak az árak. Szeretettel emlékezett vissza Oxfordra, melynek ezer éves egyeteme eddig tíz miniszterelnököt nevelt Angliának. Elmesélte, hogy az angol viszonyok és felfogások nem sokat változtak. Az angol ma sem törődik azzal, ami a kontinensen történik. Romániáról és a többi keleti

lyos szerencsétlenséget okozta, nem hallgatott a jajkiáltásra, hanem teljes sebességgel robogott tovább.

otthagya az uton Schannen Béla dr.-t, aki a nagy fájdalmak következtében egy időre elveszítette eszméletét. Amikor kis idő múlva ismét magához tért, újból egy szekér zörgését hallotta. A félhomályban nemsokára látta, hogy tényleg egy szekér közeledik feléje és hangos jajkiáltásokkal igyekezett magára vonni a figyelmet. A kocsit megállt előtte, egy parasztruhába öltözött férfi leszállt a bakról, azonban

ahelyett, hogy segített volna rajta, megfogta és félrehúzta az utból, közvetlenül az árok mellé helyezve. Ezután még ott kotorászott néhány percig az uton, ahol az ügyvédnek a zuhanás alkalmával a zsebéből kiesett értéktárgyai feküdtek, magához vette azokat és ismét elrobogott.

A megdöbbenő eset után az ügyvéd ismét elveszítette eszméletét és csak hajnali öt óra tájban találták meg az országuton az árok szélén. Amikor beszámították a Posgay-szanatóriumba, megállapítást nyert, hogy az ügyvéd órája, láncja, értékes cigarettatárcája, cigarettaszípkája, pénztárcája, tartalmával együtt és minden nála levő értéktárgya hiányzik. Más nem vehette el, mint a másodszer érkező szekér tulajdonosa, aki — a következtetések szerint — azért nem akart segíteni a szerencsétlen emberen, hogy magának tartsa meg az értéktárgyakat.

Általános megdöbbenéssel fogadták az ügyvéd barátai Schannen Béla dr. előadását, amelynek nyomán most megteszik a feljelentést az illetékes hatóságnál, hogy nyomozza ki a minden emberiségből kivetkőzött férfi kiletét. Kívánatos volna, ha ez a nyomozás sikerrel járna és úgy az első, mint a második szekér tulajdonosa elnyerné méltó büntetését azért, mert egy embert ott hagytak az országuton fekvő, majd kifosztották, nem törődve azzal, hogy lelkiismeretlenségüknek esetleg egy értékes emberélet válik áldozatává.

Marosi Rudolf.

országáról igen keveset, vagy semmit sem tud, de nem is érdekli őt. Anglia ugylátszik megmaradt továbbra is a spendid izolációnban.

Dreszt a volánhoz!

(A régi utak és a maiak.)

Azokban az immár legendássá vált időkben, amikor még hire-hamva sem volt az autónak, valaki fogatot szerzett be magának, első gondja volt, hogy a fogat vezetőjét tetszetős livrébe bujtassa. Nem volt az uri fogat, amelynek bakján a kocsis elhanyagolt, hétköznapi gunyában ült, összezsúrt civil-kalappal. Jóízű ember nem is engedett fel ilyesvalakit kocsija bakjára.

A nagy világvárosokban ma is súlyt helyeznek az értékesebb autók tulajdonosai arra, hogy a soffórt sportdresszbe öltöztessék, a melynek kiegészítő része az a tányérsapka, amit a repülőtiszták viselnek. Hozzá tartoznak természetesen ehhez a dresszhez a keztyű is. Az ilyen viselet a nagyvárosokban már egyenruhájává vált a soffóroknak. Ott elviselt, kopott civilruhát, összegyűrt kalapot, -vagy jassz-sapkát csak a teherkocsik vezetőin lehet látni. A nagyvárosi ember karban tartja autóját és karban tartja soffórját.

Ezzel szemben az erdélyi városokban azt látjuk, hogy az autótulajdonosok százazreket képesek áldozni egy-egy szép autóért, de nem helyeznek semmi súlyt arra, hogy miképp öltözködjék a soffór a volánnál. Gyönyörű új gépeket láthatunk mindennap végigsuhanni az utcákon, de a pompás kocsik kormánykerékénél félig rongyokba csavart individuumok ülnek piszko-

san, gyűrötten, nyakkendőjük kiint lobog, ingiük szutykos, sokszor gallér sincs rajtuk. Hogy az ilyen dolog mennyire elégteleníti a szép autót, az csak annak bílik szemébe, aki a nyugati nagy városokból jön ide, vagy aki visszaemlékezik, hogy a régi urak mennyi súlyt helyeztek rá, hogy izléses öltözéke legyen annak, aki fogatukat hajtja.

Aki luxusautót tart, az szerezzen be magának egy nyári és egy téli dresszt a soffőr számára, amint azt a régi fogat tulajdonosok csináltak a kocsis-lívrével. A szabók nagyon jól tudják már, hogy mint a régi kocsisruhákat, ezt a dresszt is úgy kell kiszabni és hajtásokkal ellátni, hogy az minden percben kibővíthető, vagy szűkíthető legyen, a változó sofförök alakjához képest. Ez nagyon kevés költség-többletet jelent az autótulajdonosoknak, szinte számot se tesz ahhoz képest, hogy mennyivel tetszetősebb és nyugatiasabb külsejű így a gépkocsijuk.

Dresszt a volánhoz!

Az olajfilter (szűrő) előnye. Alapos vizsgálatok és kísérletek után O. E. Hünt, a Chevrolet-motor Gy. főmérnöke, érdekes jelentésben ismertette azokat a megtakarításokat, amelyek az olajfogyasztásnál és javításoknál az olajfilter használata révén érhetőek el. A Chevrolet olajfilterekkel folytatott kísérletek eredményeképpen minden 10.000 mérföldnyi ut után egy teli pint ártalmas anyag gyűlt fel a szűrőben. Ha ezek az anyagok a motorba kerülnek, úgy azok a hengereken nagy károkat okoznak. A Chevrolet-autók A. C. olajsűrőin keresztül csak a teljesen tiszta olaj kerül a motorba. Ezáltal nő a motor élettartama és csökken az olajfogyasztása. Hünt főmérnök hangsúlyozottan kiemeli jelentésében, hogy a szűrőbetét minden 10.000 mérföld után a beléje került idegen anyagok folytán eldugul. Az utteljesítmény abszolválása után tehát tanácsos a szűrőbetétet kicserélni, aminek költsége az olaj és más kiadások megtakarítása következtében elenyészően csekély.

A romániai automobilizmus kedvező fejlődéséről számolhat be az elmúlt évben. Jelenleg közel 30.000 automobil fut Romániában, melynek több, mint felét 1927-28-ban hozták forgalomba. Ebből magára Bucurestire cirka 9000 kocsi esik. A gazdasági viszonyok az automobil eladásnak kedveznek és ennek tulajdonítható, hogy az autózlet annyira fellendült Romániában. Az autókban investált tőke mintegy 7 milliárd lejt tesz ki. Dacára a hatalmas fejlődésnek, autógyár nem léte-sült Romániában.

Méh- és lepkeraj, mint forgalmi akadály. Milanóból jelentik: Fehér pillangók óriási raja lepte el a termőföldröket, a szőlőket és gyümölcsöskerteket Lodi és Codigno között. Husz kilométer távolságban arasznyi magasan ülepedt meg a fehér pillangók raja. A házakba, az istállókba és a csürökbe is behatoltak a fehér pillangók, az országuton is leülepedtek és olyan a föld, mintha beláthatatlan nagy, fehér szőnyeg takarná be. A fehér pillangók miriádjai Cremona felé húzódnak és az autók csak lépésben haladnak, mert a pillangók fellege fel-felrebben és eltakarja a kilátást. Milanó közelében vasárnap egy 5 személyes hatalmas turakocsi haladt az országuton. Mikor az autó egy faszorba ért, hirtelen óriási méhraj támadt az autó utasaira. A méhraj oly sűrű volt, mint valami felhő. A méhek rászálltak az utasok arcára és össze-vissza csipték őket. A soffőr a türehtelen fájdalom következtében hirtelen elengedte a volánt, mire az autó nekiment egy fának, majd az árokba zuhant. Három utas életveszélyesen megsebesült.

A zajtalan karosszéria problémája foglalkoztatja az autókönstruktőröket. A karosszériagyárosok rájöttek arra, hogy a fa fizikai tulajdonságai legkevésbé sem alkalmasak a karosszériák zajtalan biztosítására. A nedvesség hatása alatt a fa állandóan változtatja térfogatát, használat közben pedig egyre jobban kiszáradnak a karosszériánál alkalmazott faalkatrészek és menetközben állandó zörejek keletkeznek, amelyek néha szinte elviselhetetlené válnak. A modern karosszériagyártás épen ennek következtében teljesen mellőzi szériakocsik karosszériájánál a fát és ahelyett szinte kizárólag fémet, főképpen pedig acélt és

aluminiumot alkalmaz. Angliában a magasabb áru kocsik karosszériáját egy merev acéllemezről készült keretre építik fel és azt számos gumipuffer közbeiktatásával erősítik az alvázhhoz. Ma már az amerikai rendszerű, teljesen fémből készült hegesztett lemezkarosszériák terjednek el egyre jobban a szériagyártásban, amelyek kerek, tetszetős formájukkal, tűzbiztonságukkal és a hegesztés folytán szinte tökéletes zöreimentességükkel tűnnek ki. — Ujabbban Amerikában újabb eljárást alkalmaznak a fémkarosszériák építésében. A külön ki-préselt fémalkatrészeket már nem hegesztik vagy csavarozzák össze, hanem gummiszalagok közbeiktatásával illesztik egymáshoz. — Ily módon valóban sikerült a karosszériának majdnem teljesen zöreimentességét elérni, anélkül, hogy előállítási költségeit nagyban fokoznák.

A soffőrséget rendes iparágá léptették elő. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli a minisztertanács egyik jegyzőkönyvének a kivonatát, mely felhatalmazza a munkaügyi minisztériumot, hogy a soffőrséget az egész ország területén rendes iparágá léptesse elő. A változás következtében Erdélyben az 1884. évi 17. ipartörvény, a regátban az 1912-ik évi ipartörvény, Bukovinában pedig az osztrák ipari kodex megfelelő paragrafusait fogják alkalmazni a soffőrséggel kapcsolatban, ami egyet jelent azzal, hogy ezentul csak azok vezethetnek gépkocsit, a kik a belügyi hatóságok által az autóforgalmi törvény alapján kiállított hajtási igazolványok mellett munkakönyvvvel is rendelkeznek és az ipartörvény többi feltételeinek eleget tesznek. Hogy a rendeletet mikor kezdik alkalmazni és hogy azoknak, akik jelenleg hajtási igazolvánnyal bírnak: milyen formalításoknak kell eleget tenniük, egyelőre nem közlik.

Magyar versenyzők szép sikere a semmeringi hegyversenyen. A semmeringi hegyversenyen, amelyet az Osztrák Automobil Club rendezett meg, a magyar autósport fényesen szerepelt. A versenyre összesen 26 automobil és 31 motorkerékpár nevezett be s a magyarok nagy konkurencia mellett is egész sereg osztrák győzelmet szereztek. Külön nevezetessége az osztrák hegyi Derbynek, hogy a magyarok úgy az autó-, mint a motorkerékpárversenyben az abszolút értékelést, illetőleg a második helyre küzdötték fel magukat. A nap legjobb idejét az olasz Carraciola abszolválta (8 lit. kompr. Mercedes) és 8 másodperccel javította meg saját utvonalkorordját. A nap leggyönyörűbb teljesítménye azonban gróf Zichy Tivadar nevéhez fűződik, aki

2.3 literes Bugatti kocsiján alig két másodperccel maradt Caracciola mögött és ugyancsak jelentékenyen megjavította a régi rekordját. A harmadik helyre herceg Esterházy került 2 literes Bugattijával. Fényesen szerepelt a magyarok közül báró Wolfner András (Steyr), a ki a sportkocsik közt a második legjobb időt érte el és osztálygyőzelmet aratott.

Amerikanizálódnak az európai autók. Amerika a szériakocsi hazája, megteremtette az általános hathengerest, az allsteel karosszériát, pisztolyfényezésel és évről-évre emeli a kocsik luxusberendezését, az ár fokozatos csökkentése mellett. Az amerikai kocsitípus dacára, hogy uniformizálódott, az amerikai kocsi már messziről felismerhető, annyira kedvelté lett, decens, hogy több európai gyár amerikai formát alakja, rugalmassága s olcsósága miatt adott kocsijának, nemcsak a külső alakban, hanem a technikai kivitelben is. A karosszériák közül pedig, amelyek nem borbévonatu, az mind a tipikus amerikai vonaldisznit fogadja el, mert most ez a divat, ez tetszik a közönségnek, ez adható el gyorsabban. Az európai államokban Németország veszi észre, hogy a stílusos kocsi az, melyet az amerikai export-lavinával szembe lehet állítani és így gyors egymásutánban születnek meg az „amerikanizált” típusok, melyek azonban minden változtatásuk mellett megőrizték a szolid, masszív, német jellegüket. Franciaországban szintén felütötte a fejét az amerikanizálás, csak Anglia maradt meg konzervatív, folytatva az erős, tartós, klasszikus kocsinak építését, azoknak megfelelő karosszériákkal.

Milyen lesz a jövő autója? Az autó, mint minden más jármű, állandó fejlődésben van. — Kiindulva az automobilgyártás mai fokából és a konstrukciók tendenciájából, eredményeképpen egy igen gyors gépre kell gondolnunk, mely amellet igen takarékos fogyasztási és alacsony áru széria-kocsi lesz. Ez az új, ideális kocsi a nehéz olajokat fogja égési anyagnak felhasználni, sebességváltója önműködő lesz, a szerelése gyerekjátékszámba fog menni és karosszériája az aerodinamikai törvények alapos figyelembevételével fog készülni. Míg Amerika és Németország a klasszikus megoldás tökéletesítésén és olcsóbbátételén dolgoznak, addig Franciaország az a hely, mely a meglepő és váratlan újdonságokat robbantja ki és úgy igyekszik előbbrevinni az autó fejlődését. Az kétségtelen, hogy az 1928-as kocsik technikailag már egészen kifogástalanok és ma már ott tartunk, hogy rossz kocsi nincs, csak jó és jobb.

S P O R T.

Az AKE meghívásos tenniszversenyének mai eredményeivel

Férfi egyes: Székely—Táncos w. o. Világ—Wechsler 6:2, 6:4. Schulek—Benedek 7:5, 5:7, 7:5. Pitea—dr. Botis 6:3, 6:1.

Női egyes: Weininger Loncy—Lámné w. o. Waldnérné—Simay Luli 6:0, 6:4. Szilárd Mancsi—Szántó Klári 6:2, 6:2. Aszlán—Ráczné 7:5, 6:4.

Férfi páros: Zagonescu—Pitea—Piso—Avramescu 6:1, 6:2.

Vegyes páros: Aranyossy—Gráf Gizi—Piso—Simay Luli 6:2, 6:4. Pitea—Paunescuné—Cioaban—Szilárd Mancsi 6:3, 6:4. Török—Angelené—Farkas dr.—Czettelné 6:4, 6:4. Wechsler—Obetkóné—Dabiciu—Halmagianné 6:0, 6:2. Vámos—Waldnérné—Schwartz—Szilágyi Nusi w. o. Székely—Kabdebő Imi—Kóry—dr. Ráczné 6:2, 6:2. Székely—Kabdebő Imi—Vámos—Waldnérné 6:1, 6:3.

Férfi egyes II. osztály: Székely—Vancu 6:2, 6:2. Kóry—Wechsler w. o. Zaganescu—Roth G. 6:0, 6:0. Zaganescu—Kóry 6:2, 6:4. Fehér—Winternitz w. o. Fehér—Aranyossy 6:0, 6:1. Fenyő—Benedek 6:1, 6:4. Világ—Táncos 14:12, 3:6, 6:3. Pitea—Vámos 3:6, 6:0, 6:2. Farkas S. Avramescu 6:0, 6:1.

Női egyes II. osztály: Aszlán Baba—Szántó Klári 6:1, 6:1. Kutsera Nédi—Salacz Dezsóné 6:1, 6:2. Hajnal Babi—Lámné w. o. Paunescuné—Hajnal Babi 6:2, 6:4. Czettelné—Róth Klári II. w. o. Kele Marika—Kováts Ily 6:8, 6:4, 6:1. Braun Lenke—Schmidt Margit w. o. Szilárd Mancsi—Schwarz Magda 6:1, 6:2. Holländerné—Holländer Zsuzska 6:1, 6:2. Holländerné—Ráczné 6:1, 6:4.

Férfi egyes ifjusági: Székely—Reich

6:1, 6:3. Székely—Gitta S. 6:3, 6:2. (Elődöntő.) Benedek—Farkas L. 6:3, 6:2.

Női egyes ifjusági: Kabdebő Imi—Róth Klári I. 6:0, 6:0. Dénes Bözsi—Stauber Vica 6:2, 6:1. Kele Marika—Nyári Anikó 6:1, 6:3. Grossmann Annus—Hajnal Baby 6:3, 6:2.

Nurmi bemutatkozott Budapestnek

A finn csodatűtő pompás stílusban nyerte meg versenyét. — Hajnalig pezsgőzött Nurmi egy körüti mulatóban.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Paavo Nurmi, a világhíres finn futócsoda tegnapi startja Budapesten a sportvilág szenzációja volt. 10.000 ember gyülekezett ki hétköznapon a Hungária pályájára. Mindenki Nurmi kedvéért jött ki. Nem volt attrakció, hogy Raggamby 10.7 alatt nyerte a 100-at, hogy Barsy 35 mp.-el új 300-as rekordot állított fel, hogy Tavarnai (olasz) 2 p. 28.4 mp.-es idővel lett első az 1000 méteren. Nem figyelte senki érdeklődéssel a Hungária—Budai 33-as bajnokit, mindenki a meccs íelidejét várta, a futógep startját a 3000 méteres meghívásos időelőnyversenyben.

Pontosan kezdés előtt tünt föl csak Nurmi. Egyenesen a starthoz sprintelt. Először az 50 másodperces előnyvel induló futó lép el a starttól, utána sorrendben 45, 40, 35, 30 és 20 másodperces időelőnyökkel a többiek. Amikor már az 50 másodperces időelőnyvel versenyző

Osusz csaknem 350 métert lefutott, eldőrdült az indító pisztolya és Nurmi is elindult. Fehér nadrág, kék trikó volt Nurmin és egyik kezében stopperórát tartotta. A negyedik kör után már gyors egymásutánban elhagyta a közvetlenül előtte haladó három futót és pontosan kétszázötven méterrel a cél előtt beírta Szerbet is, aki valamennyi futó között a legjobban tartotta magát. Az utolsó fordulóban Szerb közvetlenül Nurmi nyomában rendkívül szívósan tartotta magát, iramait fokozta, ami Nurmit is kikököntette az egyenletes futásból, lépéseit meggyorsítva, szemmel tartotta az előretörni igyekvő Szerbet s mikor mindenki hatalmas és elkéseredett küzdelmet várt az utolsó métereken az elsőségért, Nurmi biztosan és fölényesen két méter távolságot tartott maga és Szerb között, állandóan ügyelve arra, hogy a lendületben lévő Szerb ki ne törhessen és meg ne előzhessen a célban és végül is Nurmi biztosan, fölényesen, a közönség szünni nem akaró ünneplése közben haladt át győztesen a célon 8 p. 33.6 másodperc alatt, míg a második helyezett Szerb 8 perc 58.8 másodperc alatt futotta be a távot. Harmadik Majorossi lett 9 perc 45 másodperc alatt. Szerb időelőnye 20, Majorossi időelőnye pedig 35 másodperc volt.

Ahogy megnyerte versenyét, máris az öltözőhöz finiselt, ahol nyomban eltűnt.

Este aztán Nurmi kirugott a hámból. Annak ellenére, hogy Nurmi köztudomásos anti-alkoholista, nagyszerűen bírja az italt. Egy körüli lokálban hajnalig pezsgőzött rendületlen arcmozdulattal, táncolt és megtanulta a csárdást is. A fizetésnél két üveg tokaji és két üveg pezsgő állott a számlán 360 pengővel. Amikor Nurmi a borsos számlát meglátta, ezt mondta a főpincérnek:

— Mit gondol, mi vagyok, távfutó vagy távfutó?

De aztán elővette tárcáját és leszámolta a 360 pengőt.

O A Hungária 4:1 (1:1) arányban győzte le a Budai 33-asokat. Budapestről jelentik: A Nurmi-futás programjába iktatott bajnoki mérkőzés a Hungária megérdemelt győzelmét hozta Kalmár (2), Hírzer és Molnár gólyaival, míg a 33-as becsület-gólya Schmidt érdeme.

O Birókiülés. Az aradi biróbizottság a vasárnapi mérkőzések vezetésére a következő birókat küldte ki: AAC-pálya. Délután 4 órakor: Vonta—AAC II-ik csapatok szöv. díjmérkőzése, vezeti: Oravetz László. Délután fél 5 órakor: Vonta—AAC. I. oszt. bajnoki mérkőzés, vezeti: Burdán Miklós, határbirók Oravetz László és Tomy Livius. — Tricolor-pálya. Délután fél három órakor: Tricolor—AMTE II-ik csapatok szövetségi díjmérkőzése, vezeti: Csenka Gábor. Délután fél 5 órakor: Tricolor—AMTE I. oszt. bajnoki mérkőzés, vezeti: Kalmár Tibor, határbirók Csenka Gábor és Behm Károly. — AMTE-pálya. Délután fél 3 órakor: Olimpia—AMTE ifjusági bajnoki, vezeti: Weinert Jenő. — Unirea-pálya. Délőtt fél 11 órakor: Unirea—Tricolor ifjusági bajnoki, vezeti: Sendorf József. Délután fél 5 órakor: Unirea—Vulturul II. oszt. bajnoki mérkőzés, vezeti: Pálinkás Lajos. — Banatul-pálya. Délután 2 órakor: Victoria—Banatul II. oszt. bajnoki, vezeti: Fock Béla. — Intelegerca-pálya: Délőtt 10 órakor: AAC—Intelegerca ifjusági bajnoki, vezeti: Tóth Péter.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkán, a heti piac legélénkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

KÖZGAZDASÁG.

Aradváros megszabadul a piacproblémától

Az új vásártörvény szerint a piacok ügye a Kereskedelmi és Iparkamara hatáskörébe tartozik.

(Arad szeptember 21.) Érdekes ügy került az interimár-bizottság elé Robu János dr. interimár-bizottsági elnök hazaérkezése után. Arról van ugyanis szó, hogy újabban a csatolt területekre is kiterjesztett, ugynevezett obor-törvény (vásártörvény) egyik szakasza megszabadítja a város vezetését a piac elhelyezésének gondjától. A törvény ugyanis a vásárok, illetve egyszersmind a heti és napi piacok ügyét teljesen a Kereskedelmi és Iparkamara hatásköré alá helyezi és egyik paragrafusára szerinti a kamara hatá-

rozza meg a piacok helyeit is.

Igy aztán a városnak nem kell törődnie továbbra is, hogy hova helyezi el a piacot, miképpen osztja meg az érdekelt polgárság között, hanem egyszerűen átteszi az ügyet a kamarához és annak a belátására bizza a rendezést. Aradváros iparügyi szolgálata Robu János dr. hazaérkezése alkalmával az interimár-bizottság elé terjeszti a kérdést és ezzel Aradváros végképen megszabadult a piacproblémától, amely annyi harcot, elhanyagolást és kellemetlenséget eredményezett.

Zürichben 3.15.75, Párisban 15.60 a lc.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 21.)
Kifizetések: Berlin 39.54, Newyork 165.45, London 804.50, Páris 6.48, Milánó 8.62, Prága 491.75, Budapest 28.92, Zágráb 2.91.25, Bécs 23.36, Zürich 31.92.50. — Áru: Márka 39.50, dollár 164.50, angol font 800, francia frank 6.60, olasz líra 8.80, cseh korona 4.95, pengő 29.01, dinár 8.87, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — Pénz: Márka 39, dollár 164, angol font 797, francia frank 6.50, olasz líra 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.83, osztr. schilling 23.30, svájci frank 31. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 21.)
Berlin 123.85, Amsterdam 208.35, Newyork 519.70, London 2520.62.50, Páris 20.30, Milánó 27.16.50, Prága 15.40, Budapest 90.56.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.20, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 21.)
Berlin 123.85, Amsterdam 208.35, Newyork 519.72.50, London 2520.50, Páris 20.30, Milánó 27.17.50, Prága 15.41, Budapest 90.58, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.15.75, Varsó 58.20, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szeptember 21.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.37, London 801, Newyork 164.70, Milánó 8.65, Zürich 31.80, Prága 4.90, Bécs 23.27, Budapest 28.75, Varsó 18.75. — Valuták: Napoleon 640, márka 39.10, léva 1.20, török líra 0.85, angol font 796, francia frank 6.46, svájci frank 31.50, olasz líra 8.60, drachma 2.10, dinár 2.89, dollár 163.75, lengyel zloty 18.75, osztrák schilling 23.20, pengő 28.75, cseh korona 4.87.

= Terménypiac. (Gárdos & Bornsteincég jelentése.) Arad, szeptember 21. A mai hetipiacon új tengeriben nagy, egyéb terményekben gyenge felhozatal mellett, az árak alakulása a következő: Buza 730, ótengeri 900, új tengeri 720, árpa 720, zab 650 lej métermázsánként.

= Százmillió márkás kölcsön Jugoszláviának. Belgrádból jelentik: A pénzügyminisztérium kölcsönszerződést kötött a düsseldorfi Stahlunion export részvénytársasággal, amely száz millió arany márkát bocsátott a jugoszláv kormány rendelkezésére. A kölcsönt tulajdonképpen vasúti anyagszállításokban folyósítják. A kölcsön tízéves és hét százalékos.

= Házárverések áradata Bécsben. Ausztriában is véget ért a törvénykezési szünet és a bíróságok munkájának megkezdésével Bécsben újra megindul az ingatlanárverések áradata. Ezeket az árveréseket csaknem kivétel nélkül Bécs városa kérésezi, amely kiemeltlenül behajtja az adó tartozásokat azokon a háztulajdonosokon, akiknek ingatlanait már amúgy is kisajátították, azzal a lakókat védő törvénnyel, amely egyrészt megtiltja a felmondásokat, másrészt pedig arra kényszeríti a háztulajdonosokat, hogy még ma is papíronon fogadják el a háboru előtt megállapított lakbéréket. Így érthető, hogy a hivatalos bírósági becslés átlag 80—150.000 schillingre értékeli azokat a házakat, melyek békében aranykoronában ennek többszörösét érték. Még így is igen kevesen vesznek részt ezeken az árveréseken, úgy, hogy a legtöbb

esetben az ingatlanokat még ezalatt az alacsony becsérték alatt is odaitélik. Bécs városa újabban tesz némi engedményt a tönkretett háztulajdonosoknak és megengedi, hogy a már kifizetett árveréseket elhalasszák, ha a tulajdonos halasztást kér a hátralékos adó kifizetésére.

Kemál nem Quémal többé.

Az arab írás helyébe a magyarosított latin abécé került Törökországban.

A törökök eddig arab betűket használtak. Az arab írás az araboknak igen célszerű, olyan rövid, mint a mi gyorírásunk és magasfokú díszítőművészettel fejlődött a kaligrafiája. De a török hangrendszer kifejezésére az arab írás nem teljesen alkalmas. Ezért Kemál elnök, hogy e külső jellel is közösséget teremtsen népe és a nyugati kultúra között, elrendelte a latinbetűs írást.

A latin írás a maga kezdetleges 24 betűjével, (melyek közül három a magyar k hangot jelöli) éppen olyan alkalmatlan a kétszerannyi török hangjelölésére, mint ahogy alkalmatlan a magyar hangok jelölésére is; a törökök mégis lelkesedéssel fogadták a latin írás behozatalát, ez év szeptemberében már a török iskolák is csupán a latin abécét tanítják, az uccai feliratokat és boltcégablakokat országsszerte latinbetűkre cserélik át s valószínű, hogy pár hónap múlva meg fog jelenni a rendelet, mely az egész vonalon számúzi az arab írást, úgy, hogy versenytárs nélkül fog uralkodni egész Törökországban a latin írás. Sőt mondhatni: a magyar írás.

Mert a törökök a latin betűket magyar hangjelölési értékekben és magyar módosítású formákban vették át, ami, hir szerint, a magyar főiskolákon végzett törökök befolyására történt. Tehát a, ü, ö, ő, é, e, á, a, ú stb. betűket is átvették, ahogy mi a latin betűket módosítottuk. Kemál elnök tehát, ki nemrég még latin betűkkel, de francia hangjelöléssel Quémal-nak írta a nevét, ezentúl már mindig így fogja írni, magyarosan: Kemál.

A kiadóhivatal üzenete.

Hátralékos előfizetőink b. ügyelmébe Előfizetőink között sokan vannak, akik lapelőfizetési tartozásukat, dacára a több ízben való fizetési felszólításnak, nem egyenlítették ki. Tekintettel a lapelőfizetés horribilis költségeire, a kiadóhivatal nincs abban a helyzetben, hogy az újságot azoknak, akik nem fizetnek, tovább küldje. Fekérjük tehát hátralékos előfizetőinket, hogy tartozásukat legkésőbb f. hó 30-ig egyenlítsék ki, ellenkező esetben lapunk részükre küldését beszüntetjük.

Három üzlethelyiség

„A Banca Românească” (Bohus-palotában)

kiadó.

Érdeklődni: a bankhelyiségben.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 6 Lel. vasárnap 8 Lel. Metve 10 Lel. A lekésebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel írt vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszlevelel ellátott kérdésekre válaszolunk. Ajánlatok, felirás levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

„ERDELYI” jelígre levél van az Aradi Közlöny kiadóiban. 5068

ALKALMAZÁS.

KÖZÉPKORÚ, tisztaságot szerető minden és egy 13-14 éves leány, kik nem nagy fizetést inkább jó bánásmódot, nyugodt otthon akarnak, keres kéttágu családot. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 260

GÉP- és kézivarrólányok jó fizetéssel felvétetnek az Aradi Kötő és Kötőszövő gyár R. T. 5058

FŐMOLNARI állást keresek bármikor belépésre. Cim Kelemen Mihály, Vánatore (Vadász.) 5066

JOBBS főzőnő keresetk. Uj Neuman-ház II., ajtó 38. 5060

JÓLFÜZŐ mindenek kéttágu családnak keresetk. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 5061

ANGOL női szabász nagyobb üzem részére keresetk. Ajánlatokat „Comet” jelígre az Aradi Közlöny kiadóiba kéretnek. 5083

ELSŐRENDEÜ ügyes kiszolgáló segédet keresek a női divatszakkamóól, aki a hazai nyelveket tökéletesen bírja. Ajánlatokat „Mercur” jelígre az Aradi Közlöny kiadóiba kérek. 5077

Bennlakó ápolónőt keres

Dr. Birkenheuer,
Aradulnou (Ujarad). 15805

LAKÁS.

CSINOSAN butorozott alkoyos szoba város központjában két fiatalembernek kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 5067

Keresek

okt. 1-re egy 2 szoba, előszobás lakást a belvárosban „HERMES” iroda, Arad, Str. Románului (Zrínyi-ucca) 6. szám. 4930

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADO.

Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ISKOLAKÖNYVEK, táskák, írószerek, rajzszerek Polgár papírüzletben Strada Brancovici (Lázár Vilmos-u.) 5. 4725

MEGBIZÓIM részére keresek különböző antik szalonokat. Salgószécsényi bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.) 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek üszítésére keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 100

KRISTÁLY CSILLAR, vitrinek, antik komódok, velencei és aranyozott konsol tükörök, márványoszlop, faragott oszlopok, antik órák, kredencok, nagy álló óra, festmények, szőnyegek, életrajzi képek, gyertyatartók, íróasztalok, íróasztal garnitúrák, asztalok, székek, szekrények, ágyak, zongorák, hegedű, csello, ebédlő, háló berendezések, zsolnai majolikák, uriszoba berendezés, kárpátok, matracok, fali ótázersek, bronztárgyak stb., eladók. Salgószécsényi bizományi üzlet, Strada Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 800

Vessék, cserélek, kölcsönzök, eladok egy évi részletre is: kerékpárt, motorbiciklit, vnrógépet, gramofont, lemezt és villanygót. Töröttüveg és porcelán tárgyak szakszerű ragasztása, külön ragasztó is kapható „OTONICA” volt Asztalos Sándor-ucca 12. 5082

Ha venni, eladni akar, hirdetést adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz koszára

INGATLAN.

KOVASZINCON üzletes ház haláleset miatt azonnal eladó vagy kiadó. Ungurean. 5064

Kitűnő tőkebefektetés. Evi 180.000 lejt

jövedelmező három uccára szóló üzletes sarok bérház, 1.200 000 lejtért eladó, 600.000 lejtet átvehető. 5080
Bővebbet KISS LAJOS „Uranul” irodájában városkúzával szemben, Boulevardul Regele Ferdinand 1. szám.

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Ianou Cimre ügyelni! (Szabdság-tér) 10. szám.

MUZSAY JÓZSEF

ARAD, színnézzal szemben
Férfi öltöny tiszta gyapju L. 1750
Férfi öltöny divatszabású... 2450
Sötétkek és fekete öltöny... 2750
Őszi és téli felöltő... 1950
Ulster-Double la. ... 2450
Fekete bőri kabát szörnye sál gallér... 2650
Divat szabóság! 4818

Őszi és téli árjegyzék:

lakola öltöny előírás szerint L. 1600
Bőrkabát la. minden színben... 3900
Fregoli raglán... 2000
Gummi kabát... 800
Trench-coats la. ... 2500
Angel posztó raktár!

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthoni Polgári árak!
Távíratcím: „HUNGARIOTEL”.

Nagy jövedelmet nyújtó helyi rayon képviselő kerestetik.

Ajánlatokat „Szép Jövedelem” jelígre az Aradi Közlöny kiadóiba kérünk. 5078

Nagy transport új-typusu

Chevrolet

személy- és teherautó érkezett, mely kedvező fizetési feltételek mellett kapható az aradi képviselőnél

Leonida & Co S. A.
Repr. 5076

FRATII BODEA

Bulev. Carol I. 70. szám.

Hirdetés.

A szeregnyázi dűlőben fekvő, volt Spitzer pusztán, tanya épületek és szántóföld (2 hold 627 □-al) bérbeadtnak 1928. szeptember hó 28-án délelőtt 11 órakor a zsidóhittközség tanácstermében (Piata Plevnei 5.) 5081

Ó- ÉS UJSZENTANNA

piacsterének főpontján és országutak keresztezési sarkán, egy szép

üzleti ház bérbeadó.

Megfelel; rőfős, vegyes, v. bórüzletnek. Értekezni lehet: Marties Győzőnél, Szentanna. 5069

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ha Curtici-ra

utazik, vagy autókirándulást tesz erre a közeli határállomásra, keressen fel:

Jovitz Jenő vasúti vendéglős
éttermét, ahol jól, olcsón és ízletesen étkezhet. 4918
KITŰNŐ FAJBOROK!

Házassulandók figyelmébe!

Ajánlok csaknem új, gyönyörű ebédlőt, hálót, szalonberendezést, szőnyegeket, dísztárgyakat és antik butorokat, mint igen kedvező alkalmi vételket.

SALGÓNÉ

bizományi üzlet

Str. Horia (Széchenyi-u.)

Primăria comunală Lipova.

No. 2996—1928.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Se aduce la cunostință generală, că în baza art. 72—83. din legea Contabilității publice în ziua de 26. Noembrie 1928. la orele 10 Primăriei comunale Lipova se va ține licitație publică cu oferte scrise, depuse în plicuri și sigilate, pentru concesionarea aprovizionării cu energie electrică a comunei Lipova, precum și exploatarea rețelei pentru distribuția energiei electrice în această comună.

Concurenții cari doresc a lua parte la licitație, vor înainta odată cu ofertele și garanția de 6% în numerar sau efere de Stat. Libele de depuneri nu să primesc.

Caetul de sarcini să poate vedea în fiecare zi în orele de serviciu în biroul Primăriei comunale Lipova. biroul Primăriei comunale Lipova.

Sabin Oprisa, Nicolae Raicu, notar. 5065 primar.

Serviciul Apelor Regiunea VII-a Arad.

No. 3095—1928.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

In baza ordinului Direcțiunei Apelor din Ministerul Lucrărilor. Publice susnumitul serviciu publică licitație pentru vânzarea unei dragă de fier și a unei dragă de lemn, aflătoare în depozitul dela cariera de piatră a Statutului la Milova (Județul Arad), prețul de strigare la primele fiind lei 350.000, iar la a doua lei 80.000.

Licitația va avea loc în localul Serviciului Apelor Regiunea VII-a Arad (Strada Gheorghe Popa No. 2—4 parter) în ziua de 8. Octomvrie 1928. ora 11.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în orele de birou (8—13) în localul susnumitului Serviciu, iar obiectele de licitație la depozitul din Milova. Oferte în scris cu garanția de 4% se pot depune la Serviciu până în ziua de licitației la ora 10.

Asupra ofertelor va decide Ministerul Lucrărilor Publice.

Arad, la 18. Septemvrie 1928.

Seful serviciului: Inghințesef

5064 (ss) Hann.